

Les fonts i l'aigua de Tortosa

El grup municipal d'ERC va presentar una proposta al darrer ple municipal per demanar la recuperació de les fonts urbanes de Tortosa per a ús públic. Va ser assumida pels altres grups municipals, però el govern de CiU va refusar-la. Les majories absolutes -a tots els partits i a tots els nivells territorials- provoquen aquestes situacions de prepotència que només es poden corregir amb la forçada humilitat de perdre-la.

Josep Bayerri Raga

Al llarg de la història, Tortosa, com és lògic imaginar, mai no va tindre problema d'aigua. Altra cosa és referir-se a la qualitat de les aigües usades com a potables i els sistemes de captació. Bona part de les cases de la ciutat tenia el seu propi pou, a la planta baixa, a nivell de carrer, que captava l'aigua de les filtracions del riu. De vegades, una mateixa casa tenia més d'un pou. El nivell pujava o baixava segons el de l'Ebre i les riudes començaven per l'interior de les cases quan l'aigua vessava dels pous. Com siga que les clavegueres eren molt deficientes, les poques que hi havia abocaven directament al riu, però en molts casos les aigües brutes feien cap a pous secs que, a fi de comptes, acabaven mesclant-se amb l'aigua per beure. Tot plegat, unes condicions d'insalubritat pèssimes, fins al punt que veïns de Remolins i altres

acudien al riu, a la platja de la Xiquina, a traure aigua amb cànsters. Hi havia -això sí- algunes excepcions. Es tractava de fonts públiques que donaven sortida a aigua procedent de les muntanyes del caient del coll de l'Alba. Molta gent anava a buscar aigua per a consum a aquestes fonts, bé perquè els seus pous estaven secs o per la desconfiança de la seua qualitat.

Quan es va plantejar l'enderrocament de les muralles i els eixamples de la ciutat amb cases modernes, calia primer resoldre dos problemes: el del proveïment i el de l'evacuació de les aigües. Des del primer moment es va considerar que l'adequat era canalitzar cabals dels brolladors dels Ports. El 1871, per iniciativa privada, amb Julio Carvalló, que seria un personatge molt famós per altres iniciatives a la zona, es va inaugurar la portada d'aigües des de les fonts de la Caramella, al terme de Roquetes, amb un dipòsit a l'indret de la raval de Cristo i passat el riu per

una canonada penjada al pont del tren. L'aigua de la Caramella va comportar una important millora urbana per ser la primera vegada que Tortosa tenia una xarxa de subministrament. Durant molts anys, el servei fou efectiu, però la reducció de cabals, les variacions estacionals, el mal estat de les conduccions i l'augment d'edificis van crear problemes greus. L'aigua només arribava als pisos superiors de les cases durant poques hores de la nit i les interrupcions eren freqüents. El 1925 va haver-hi un llarg plèet entre l'Ajuntament i els propietaris de l'aigua. Actualment, encara hi ha cases que s'abasteïen d'aigua de la Caramella, especialment a la raval de Cristo, a la Casota i Ferreries, i també al centre de Tortosa.

A principis del 1955, l'Ajuntament va començar les obres per crear una xarxa pròpia a partir de nous pous, situats vora el parc, amb captació d'aigües de la capa freàtica prou fonda per

Fins fa mig segle, hi havia fonts públiques a diversos indrets de la ciutat on es podia traure aigua lliurement.

no quedar sotmesa a la contaminació. L'aigua era elevada a dipòsits diversos fins al 1972 amb la construcció del gran dipòsit a les Esplanetes, vora l'actual hospital, amb una torre de pressurització i xarxa modificada i ampliada al llarg dels darrers quaranta anys, estesa per tota la ciutat (veure Bayerri Bertomeu, Enrique; *Història de Tortosa*, vol VIII, pàg. 217, 852 i 977). Malgrat les millores, mai no es va descuidar la disponibilitat de fonts per a ús públic. Recordo que a cada cap del mercat hi havia una font per a proveïment dels veïns i es mantenien actives altres fonts públiques, que van anar clausurant-se

fa ja anys. L'any 1976, l'Ajuntament va crear una empresa municipal per gestionar les aigües, que el 2001 va convertir-se en una empresa mixta i el 2010 va donar lloc a l'entrada d'altres empreses d'aigües, operació que fou qualificada com a privatització encoberta pels grups de l'oposició municipal. Siga com siga, actualment, la possibilitat d'accés a l'aigua potable és força limitada i trenca el cor veure coes d'immigrants omplint garrafes d'aigua a la font que hi ha al parc. Recuperar alguna font pública a diversos indrets de la ciutat es podria considerar també com una mesura humanitària. ■